

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

22 października 2025 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Marcin Łochowski (przewodniczący)
SSN Dariusz Pawłyszcz (sprawozdawca)
SSN Piotr Telusiewicz

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym 22 października 2025 r. w Warszawie
skargi kasacyjnej syndyka masy upadłości Bank spółki akcyjnej w W.
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Gdańsku
z 26 października 2020 r., V ACa 340/20,
w sprawie z powództwa syndyka masy upadłości Bank spółki akcyjnej w W.
przeciwko A. B. i K. B.
o zapłatę,

- 1. oddała skargę kasacyjną;**
- 2. zasądza od syndyka masy upadłości Bank spółki akcyjnej w W. na rzecz A. B. i K. B. po 1367 (jeden tysiąc trzysta sześćdziesiąt siedem) zł kosztów postępowania kasacyjnego.**

Dariusz Pawłyszcz Marcin Łochowski Piotr Telusiewicz

(G.G.)

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 28 lutego 2020 r. Sąd Okręgowy w Gdańsku oddalił powództwo banku przeciwko kredytobiorcom o spłatę wypowiedzianego kredytu.

Wyrokiem zaskarżonym skargą kasacyjną Sąd Apelacyjny w Gdańsku oddalił apelację banku.

Sąd Apelacyjny ustalił, że 17 czerwca 2005 r. bank zawarł umowę kredytu hipotecznego z pozwanymi kredytobiorcami, na mocy której udzielił im kredytu w wysokości 166 809,70 zł, indeksowanego kursem CHF. Kredyt miał być spłacany w 180 miesięcznych równych ratach kapitałowo-odsetkowych. W dniu wypłaty kredytu lub jego transzy wypłacona suma miała być przeliczana na walutę, do której indeksowany jest kredyt, według kursu kupna walut określonego w tabeli banku obowiązującej w dniu uruchomienia środków. Spłata wszelkich zobowiązań z tytułu umowy miała być dokonywana w złotych. Wysokość zobowiązania miała być ustalana jako równowartość spłaty wyrażonej w walucie indeksacyjnej – po jej przeliczeniu na złote według kursu sprzedaży walut określonego tabeli banku obowiązującej w dniu spłaty. W okresie od udzielenia kredytu do 8 sierpnia 2016 r. kredytobiorcy dokonali wpłaty z tytułu obsługi kredytu w sumie 177 295,65 zł.

Sąd Apelacyjny uznał, że zastrzeżone w umowie kredytu indeksowanego do waluty obcej klauzule kształtujące mechanizm indeksacji określają główne świadczenie kredytobiorcy, nie są jednoznacznie sformułowane i są niedozwolone. Umowa kredytu jest na skutek tego nieważna w całości, a bankowi nie przysługuje dochodzone roszczenie o spłatę kredytu .

Pozwany bank zaskarżył wyrok sądu drugiej instancji w całości zarzucając naruszenie prawa materialnego:

1. art. 58 § 1 i art. 385¹ § 1 k.c. przez uznanie, że skutkiem stwierdzenia abuzywności postanowień indeksacyjnych jest niemożność dalszego trwania umowy w ustalonym przez strony kształcie, czyli jej nieważność, podczas, gdy taki skutek nie jest przewidziany w art. 358¹ § 1 k.c.;

2. art. 65 § 1 i 2 k.c. przez nieustalenie prawidłowej treści łączącego strony stosunku zobowiązaniowego;

3. art. 385¹ § 2 w zw. z 385¹ § 1 k.c. przez przyjęcie, że za abuzywne należy uznać całe postanowienie § 1 ust. 1, § 2 ust. 2 oraz § 4 ust. 2 umowy kredytu;

4. art. 358 § 2 k.c. i/lub art. 41 Prawa wekslowego przez ich niezastosowanie do spornej umowy, w sytuacji, gdy rekonstrukcja norm umownych w oparciu o powołane przepisy doprowadziłaby do utrzymania umowy, jej charakteru w oparciu o przepis, który nie odsyła do ustalonych zwyczajów, za to realizuje postulat utrzymania umowy i to w kształcie nienaruszającym prawa wspólnotowego, czyli Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/1011 z dnia 8 czerwca 2016 r. w sprawie indeksów stosowanych jako wskaźniki referencyjne w instrumentach finansowych i umowach finansowych lub do pomiaru wyników funduszu inwestycyjnego i zmieniające dyrektywy 2008/48/WE i 2014/17/UE), które podkreśla konieczność stosowania stóp procentowych zgodnych z przypisaną walutą (BMR);

5. art. 385¹ § 1 i 2 k.c. oraz art. 6 ust. 1 dyrektywy 93/13 przez przyjęcie, że związanie stron umową kredytu w pozostałym zakresie po wyeliminowaniu z jej treści postanowień niedozwolonych powinno stanowić sankcję dla przedsiębiorcy;

6. art. 69 ust. 2 pkt 4a w zw. z art. 69 ust. 3 i art. 75b ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe (dalej: „pr.bank.”) oraz w zw. z art. 4 ustawy z dnia 29 lipca 2011 r. o zmianie ustawy - Prawo bankowe oraz niektórych innych ustaw przez przyjęcie, że pomimo wejścia w życie powyższych przepisów postanowienia umowy kredytu i stanowiącego jej część regulaminu w zakresie klauzuli indeksacyjnej nie utraciły abuzywnego charakteru (przy założeniu, iż były to klauzule niedozwolone) w rozumieniu art. 385¹ § 1 k.c.

Skarżący bank zarzucił również naruszenie art. art. 232 k.p.c. w zw. z art. 286 k.p.c. przez nieprzeprowadzenie opinii biegłego z zakresu bankowości i finansów na okoliczności istotne z punktu widzenia – w razie przyjęcia, że postanowienia są abuzywne – ustalenia wysokości zadłużenia pozwanej przy uwzględnieniu kursów średnich waluty indeksacyjnej ogłaszanych przez Narodowy Bank Polski.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Nie jest zasadny zarzut kwestionujący abuzywność postanowień dotyczących ustalania kursu CHF. Kursy walut obcych, ogłaszane przez banki na podstawie art. 111 ust. 1 pkt 4 pr.bank., wiążą klientów banku przy dokonywaniu z bankiem czynności w okresie od ogłoszenia kursu do ogłoszenia nowego kursu. Istotne jest jednak to, że nie można umową wiązać konsumenta kursami, które dopiero zostaną ogłoszone, a orzecznictwo jednolicie uznaje takie wiązanie przyszłym kursem za niedozwolone w rozumieniu art. 385¹ § 1 k.c. Umowa kredytu stanowiła o ustalaniu kursów na podstawie bliżej nieokreślonych kursów obowiązujących na rynku międzybankowym. Nie ma znaczenia ewentualne podobieństwo praktyki ustalania kursów przez pozwany bank do praktyki NBP, ponieważ w orzecznictwie uznano za abuzywne jednostronne kształtowanie kursu przez stronę umowy, a NBP nie jest stroną umów z konsumentami.

Uznanie za niedozwolone postanowień, odsyłających do tabel pozwanego banku jako źródła kursów CHF do indeksacji, przesądza o nieważności umowy kredytu. Uchwałą składu całej Izby Cywilnej Sądu Najwyższego z 25 kwietnia 2024 r., III CZP 25/22 (OSNC 2024, nr 12, poz. 118), do rangi zasady prawnej podniesiono tezy:

1) w razie uznania, iż postanowienie umowy kredytu indeksowanego lub denominowanego odnoszące się do sposobu określania kursu waluty obcej stanowi niedozwolone postanowienie umowne i nie jest wiążące, w obowiązującym stanie prawnym nie można przyjąć, że miejsce tego postanowienia zajmuje inny sposób określenia kursu waluty obcej wynikający z przepisów prawa lub zwyczajów;

2) w razie niemożliwości ustalenia wiążącego strony kursu waluty obcej w umowie kredytu indeksowanego lub denominowanego umowa nie wiąże także w pozostałym zakresie.

Powyższe tezy, wiążąc w niniejszej sprawie (art. 88 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym), uniemożliwiają uznanie umowy za ważną w jakimkolwiek zakresie. Tym samym niezasadne są zarzuty zmierzające do oceny umowy jako ważnej. Przy tym ugruntowana jest linia orzecznicza, że wejście w życie 26 sierpnia 2011 r. art. 69 ust. 3 pr.bank., pozwalającego na spłatę kredytu w walucie

indeksacji, bez przeliczania kursem banku, nie uczyniło ważnymi umów kredytu nieważnych przed tym dniem.

O istotności okoliczności faktycznych (art. 227 k.p.c.) stanowi prawo materialne. Nie jest naruszeniem przepisów postępowania pominięcie dowodu na okoliczność nieistotną w świetle sposobu zastosowania prawa materialnego przez Sąd drugiej instancji. Gdyby nawet Sąd Najwyższy podzielił zarzut kasacyjny naruszenia prawa materialnego, prowadzący do konieczności ustalenia okoliczności uznanych przez sąd drugiej instancji za nieistotne, to przy ponownym rozpoznaniu apelacji Sąd odwoławczy byłby zobowiązany do ponownej oceny wniosków dowodowych stron na okoliczności, które okazały się istotne w świetle wykładni dokonanej przez Sąd Najwyższy. Dlatego zarzucenie naruszenia przepisów postępowania było chybione.

Biorąc powyższe pod uwagę Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁴ k.p.c. oddalił skargę kasacyjną.

Na podstawie art. 98 § 1 k.p.c. pozwanym przysługuje od skarżącego zwrot kosztów sporządzenia odpowiedzi na skargę kasacyjną w wysokości stawki minimalnej określonej w stosowanym odpowiednio § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie. Pozwani żądali kosztów z odsetkami, lecz postępowanie zostało wszczęte przed 7 listopada 2019 r., gdy odsetki od kosztów jeszcze nie były przewidziane (art. 9 ust. 6 ustawy z dnia 4 lipca 2019 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw).

Dariusz Pawłyszcz

Marcin Łochowski

Piotr Telusiewicz

(G.G.)

[r.g.]